

Memòria viva

Festa de comunitats de memòria

Del 13 al 19 d'octubre

El Born CCM i altres espais de la ciutat

DOSSIER DE PREMSA

Fem Memòria Viva, la festa de comunitats de memòria!

Un espai de trobada i celebració per fer memòria de forma col·lectiva a través de pràctiques culturals arrelades a la vida quotidiana i al territori.

Ajuntament de
Barcelona

Del **13 al 19 d'octubre** us convidem a **fer memòria**. Nombrosos col·lectius veïnals, agents culturals i comunitats de memòria ocuparan l'espai públic per compartir els seus processos de treball i contribuir, així, a restituir les memòries populars i col·lectives de la ciutat a partir de les pràctiques culturals.

Memòria Viva és una celebració de la memòria com una eina per a transformar el present i pensar el futur. És un convit a experimentar les pràctiques culturals que realitzen col·lectius de memòria. És una trobada oberta a tothom, per a descobrir relats no reconeguts, que tenen les arrels als territoris i la vida quotidiana. És un temps i un espai per revelar relats, paisatges i pràctiques del passat de la ciutat que han estat menystingudes, excloses o oblidades.

Un dels reptes de la trobada és **fer memòria**, no només a través de la paraula, sinó també **a través del fer, de les pràctiques col·lectives**. Farem memòria per construir nous imaginaris de futur, i ho farem conversant, a través de la costura, el pensament, l'escolta, el joc i la cuina. Lluny de folkloritzar aquestes pràctiques o convertir-les en espectacle, les activem en el present i convidem a tothom a participar-hi.

Memòria Viva és un projecte de Cultura Viva - ICUB i la Regidoria de Memòria Democràtica ,amb la col·laboració de Pla de Barris i El Born CCM.

**CULTURA
VIVA**

La Xarxa de Comunitats de Memòria

Memòria Viva és un moment singular en un procés sostingut de treball de la **Xarxa de Comunitats de Memòria**, que és un projecte que forma part del programa **Cultura Viva de l'ICUB**. La XCM vol donar suport a processos culturals col·lectius vinculats a les memòries de la ciutat. Es fonamenta en la idea que no hi ha llocs, formes o pràctiques de memòria sense comunitats que els hi donin sentit, perquè puguin construir el seu present.

Què és Cultura Viva?

CULTURA VIVA és un programa obert de recerca i desenvolupament de projectes per reconèixer i afavorir espais de participació, circulació i co-producció cultural a Barcelona.

Un programa transversal coordinat per l'Institut de Cultura de Barcelona en col·laboració amb diferents àrees de l'Ajuntament de Barcelona, entitats i projectes socials i culturals de la ciutat.

CULTURA VIVA treballa des de la relació entre les comunitats, les institucions i els espais independents de la cultura a partir del reconeixement i l'enfortiment de la producció cultural descentralitzada, participada i en xarxa.

#CulturaVivaBcn #MemòriaViva | @CulturaVivaBCN | www.barcelona.cat/culturaviva

Contacte de premsa i coordinació d'entrevistes

Berta Diumaró (Cultura Viva) - berta@quepo.org - 670775059

Francisco Rubio i Laia Ramos (responsables Xarxa Comunitats de Memòria)
franciso@lafundicio.net | laia@lafundicio.net

**CULTURA
VIVA**

DETALL DE LES ACCIONS

FEM MEMÒRIA DES DELS BARRIS: del 13 al 18 d'octubre.

Diumenge 13 d'octubre

El Rec Comtal: caminem per la memòria de l'aigua

10 h - Itinerari - Estació de tren de Torre Baró -Organitzat per la Taula Comunitària del Rec Comtal

El Rec Comtal és una estructura hidràulica que, fins al segle XIX, va ser una de les principals fonts d'abastament d'aigua de Barcelona. Infraestructures de l'aigua com aquesta han marcat el paisatge de les ciutats des de la seva aparició. La seva configuració es relaciona amb els models productius, les formes d'organització social i els "mons de vida" que es despleguen al seu voltant. De la mà de la Taula Comunitària del Rec Comtal coneixerem quina ha estat en el passat i quina és actualment la relació del rec amb el seu entorn.

La cuina oblidada de la Barceloneta

12:30 h - Acció artística i vermut popular - Moll de Pescadors i Mercat de la Barceloneta (plaça Poeta Boscà) - Organitzat amb el Grup de dones del Casal de Gent Gran Mediterrània, l'artista Marina Monsonís, el Grup de dansa del Casal de Gent Gran Comerç i QuimBel-do Dansa.

Explorem la memòria de la Barceloneta des de la perspectiva de les dones i ho fem a través de la cuina, els sabors, els menjars i el moviment; així com les seves implicacions amb les formes de vida i treball, dins i fora de l'àmbit domèstic. Proposem un recorregut simbòlic de la barca a la cuina, passant pel mercat. Aquesta acció és fruit del procés de treball que han dut a terme les diferents entitats organitzadores i que forma part de l'eix de paisatge de la Xarxa de comunitats de memòria. I en acabar, vermut popular a la plaça.

Akanà: la persecució del poble gitano, a escena

18 h - Teatre - Sala Moragues d'El Born CCM - Organitzat amb Veus Gitanes i Centre Cultural Gitano de La Mina

Proposta escènica multidisciplinària que dona compte de la història de la persecució del poble gitano a la península Ibèrica. Els autors són un grup de nois i noies gitanos del barri de La Mina que han estat convidats a crear aquest muntatge a partir de la història de la repressió, però també dels valors de la cultura gitana. Ho han fet acompanyats de la directora i dramaturga Marta Galán i l'entitat Veus Gitanes.

Dilluns 14 d'octubre de 2019

Dies quotidians en temps de guerra. Un itinerari de memòria històrica per l'Eixample

18 h - Itinerari - Carrer d'Enric Granados, 16 - Organitzat amb la Taula de Memòria de l'Eixample.

Una iniciativa per recuperar la memòria dels barris del districte de l'Eixample a través de la geografia i el patrimoni. A partir d'edificis, carrers i places que van albergar fets destacats de la història de la ciutat, s'ha traçat un itinerari històric que explica la vida quotidiana a Barcelona durant els anys de la Guerra Civil.

Dimarts 15 d'octubre de 2019

Fer memòria amb (i sense) documents: un debat sobre arxius i altres històries

18 h - Taula rodona - Espai per confirmar - Hi participen l'organització americana Interference Archive, la cineasta egípcia Salma El Tarzi i els arxivistes Quim Borràs i Vicenç Ruiz (moderador).

Malgrat la seva aspiració a la permanència, l'arxiu és fruit d'una formació històrica condicionada i involucrada als conflictes del seu temps. Quins documents es considera necessari arxivar i quins no? Qui té l'autoritat per decidir-ho? De quina manera es cuiden i s'ordenen? Com es posen en circulació i com entren a formar part de les històries que ens expliquem? En última instància, allò important no són tant els documents com la manera en què les comunitats poden fer-los servir per donar-se un sentit, per bastir relats sobre el seu passat i imaginar el seu futur. Però, què fem sense documents? Com poden pensar els seus arxius aquelles comunitats a les que ha estat arrabassada la possibilitat de preservar o fins i tot produir els seus propis documents? Quina utilitat tindria l'arxiu per aquelles comunitats que no produeixen documents?

Historiejant: una experiència sensorial de memòria

19:30 h - Teatre - Espai per confirmar - Organitzat amb l'Associació La Inefable i els veïns i veïnes de La Marina.

Una experiència teatral on, a través de jocs sensorials i preguntes clau, el públic desperta els seus propis records i emmagatzemar-los a través de sons, olors, imatges, etc. Es crearan, així, contenidors de memòria amb l'objectiu, un dia, de construir un arxiu emocional de La Marina.

Dimecres 16 d'octubre de 2019

Sobre històries subalternitzades, identitat i memòries persistents

18 h - Taula rodona - Sala Castellví d'El Born CCM - Hi participen el professor Ibrahima Wane, l'historiador Rafael Buhigas, el sociòleg Miquel Missé i la investigadora Mafe Moscoso (moderadora).

Quina relació hi ha entre la memòria i les formes d'opressió? Quin paper juga la memòria en els processos de sub-alternització? Al llarg de la història trobem múltiples exemples de com les pràctiques i els discursos memorials hegemònics han estat al servei de la dominació colonial, capitalista i patriarcal, que els ha utilitzat per inferioritzar, assimilar o estereotipar a determinats grups socials i humans. En aquest sentit i en relació a la memòria, més enllà de produir símbols i discursos que incorporin el passat d'aquests grups a la representació, serà necessari restituir (i actualitzar) les epistemes i les pràctiques materials que els permetien entendre's a si mateixos i desenvolupar-se com a comunitat.

Aquestes preguntes ens condueixen a parlar sobre controvèrsies relacionades amb la identitat, el respecte per la diferència o la homogeneïtzació cultural.

Ruta de la Jamància: la memòria de l'última bullanga

17 h - Itinerari - Ciutat Vella. Punt de trobada: entrada principal d'El Born CCM, per la Plaça Comercial - Organitzat amb l'Associació Carabutsi i l'Associació Lacho Baji Cali

Ruta cantada que vol posar de relleu el paper protagonista de la població gitana de Barcelona en la revolta de la Jamància, l'última de les bullangues que es van produir a Barcelona a finals del segle XIX. La Jamància va ser el darrer dels tumults que es va produir entre el 1836 i el 1843, fruit del descontentament de la burgesia de la ciutat per la crisi econòmica, de la qual en feien responsable el govern de Madrid. Les classes populars van afegir-se a les protestes, esperonats per les repercussions que la crisi els podia portar i conduïts per moviments republicans.

Dijous 17 d'octubre de 2019

Editadona 2019: Memòries dels cossos i de les cases

10:30 h - Taller - Centre de Cultura de dones Francesca Bonnemaison - Sala d'audiovisuals - Organitzat amb Wikidones, La Bonne i Sindillar, a proposta de BornLab.

Trobada per editar la Wikipedia pujant fotografies i completant articles al voltant de l'experiència de creació escènica del col·lectiu Sindillar, el sindicat independent de dones treballadores de la llar i la cura que es troba a la La Bonne Centre de Cultura de Dones. Hi participaran el col·lectiu de Sindillar, les editores dels nodes de Wikidones que es troben per editar l'enciclopèdia amb perspectiva feminista i Dones Tech i Art i Feminisme. És una activitat oberta i gratuïta.

Família, memòria i actualitat de les cures

17:30 h - Acció - Biblioteca Juan Marsé, El Carmel - Organitzat amb l'Associació Carmel a la Vista, Luciérnagas Art en acció, Mujeres Pa'lante, Las Libélulas i veïnes del barri.

Presentació del procés de treball sobre la memòria i l'actualitat del treball domèstic, les migracions i les transformacions del barri endegat amb veïnes del Carmel dins l'eix de migracions de la Xarxa de Comunitats de Memòria.

Fer ciutat fent memòria: la transformació del paisatge

18 h - Taula rodona - Biblioteca Juan Marsé, El Carmel - Hi participen Juana Paillalef, Kathrin Golda-Pongratz, Taula Comunitària del Rec Comtal i Laia Forné (moderadora).

El paisatge és sempre canviant. En aquest entorn en constant transformació, les societats han creat punts de referència; llocs marcats per pràctiques materials i simbòliques, sovint relatives al seu passat, que els proporcionen un sentit de permanència i de pertinença. En les últimes dècades, però, la transformació dels territoris d'arreu del planeta s'ha accelerat. Recordar com han estat en el passat algunes formes sostenibles de relació amb el territori pot servir per construir comunitats capaces de reconèixer, respectar i incloure la diferència?

Divendres 18 d' octubre de 2019

Passejada antiracista i de cures per Ciutat Vella

10:30 h - Itinerari - Centre de Cultura de Dones Francesca Bonnemaison - Organitzat amb Sindillar i La Bonne

Itinerari per Ciutat Vella, guiat per les membres de Sindillar. Aquesta ruta ha estat elaborada a partir de la suma de dues altres rutes: l'itinerari xarxa de cures, realitzat per la historiadora Isabel Segura, i l'itinerari antiracista realitzat per l'artista peruana Daniela Ortiz.

FEM MEMÒRIA A LA PLAÇA: Festa amb les comunitats de memòria.

Dissabte 19 d'octubre

Durant tot un dia, el dissabte 19 d'octubre, Memòria Viva ocuparà l'espai públic. Serà a la plaça Comercial (davant del Born CCM) que s'omplirà de llocs on conversar, escoltar i fer.

Vine a jugar a la plaça!

Tot el dia - Plaça Comercial - Espai playground - Dinamitzat per l'artista i playgrounder Cristina Fraser.

Fem memòria amb una zona de joc construïda i organitzada pels infants que vinguin a la plaça. Aquest espai obert a la participació i de joc lliure comptarà amb mòduls i materials que activaran el joc lliure pels infants. La proposta s'inspira en la filosofia dels *Adventure playground*, on s'estimula l'autonomia de nens i nenes en el joc i reivindica el seu paper en la construcció de la ciutat.

**CULTURA
VIVA**

La cuina

Tot el dia - Plaça Comercial - Espai de cuina - Dinamitzat per l'artista i activista Marina Monsonís, el Sindicat de Manter i la cooperativa Mujeres Pa'lante

Fem memòria del paisatge i les migracions, a través de la cuina i el mar. En aquest espai es cuinarà de forma conjunta amb totes les persones que s'hi vulguin afegir. Estarà dinamitzat per l'artista i activista Marina Monsonís (àlies *Grafitti* receptes), el Sindicat de Manters i Mujeres Pa'lante. Els participants cuinaran els tres plats que després es menjaran per dinar, alhora que conversaran sobre la vinculació entre la producció dels aliments, el seu consum i la seva preparació; tot plegat vinculat a la memòria dels sabors, els recorreguts i els paisatges.

Ràdio Memòria Viva, en directe!

Tot el dia - Plaça Comercial - Espai Cúpula - Amb la col·laboració de la Xarxa de Ràdios Comunitàries de Barcelona

Lloc de trobada on explicar què passa a la plaça i també per a reflexionar col·lectivament sobre les qüestions que planteja la memòria i la seva restitució. Dinamitzada per la Xarxa de Ràdios Comunitàries de Barcelona, aquesta emissora servirà també com a espai de presentació de projectes i processos de treball.

Remesclem arxius

D' 11 h a 19:30h - Plaça Comercial - Espai d'arxius- Dinamitzat per Carmela Márquez

Els Romano Kidipen són trobades gitanes que serveixen per conversar i fer memòria, tot compartint coneixements i tradicions, com la cistelleria. Aquesta proposta vol generar un espai de remesclosa de materials d'arxiu, en el qual participaran més d'una desena d'arxius comunitaris convidats, que treballaran la pràctica del fanzine.

Arxius convidats: **Arxiu de l'Editorial Bruguera, Associació Carabutsí, Factoria Heliogràfica, Arxiu Fotogràfic del Gòtic, Arxiu de l'Ateneu 9 Barris, Arxius visuals de Teixonera i Sant Genís, Arxiu Visual de Trinitat Vella, Arnau Itinerant, Arxiu Presó de dones Reina Amàlia, Unió Romaní i Arxiu Sensorial Poblenou, CICdB.**

Exposició: Compartim experiències comunitàries

11 h a 23 h - Exposició - Plaça Comercial (davant el Born CCM) i Sala Castellví d'El Born CCM

Els debats, les converses i els espais de treball es complementaran amb una exposició que mostrarà els resultats de diversos processos de creació col·lectiva a l'entorn de la memòria: *Darrere la façana* desenvolupat pel col·lectiu Luciémagas Arte en Acción en col·laboració amb veïns i veïnes del barri de la Ribera; *Fotoveu*, impulsat per l'Arxiu Fotogràfic del Gòtic i altres entitats i organitzacions del barri; o l'exposició produïda per l'Ateneu Popular 9 Barris sobre els seus 40 anys d'història. L'exposició compta amb una secció dedicada amb detall als treballs tèxtils comunitaris.

Feminismes i històries: una conversa sobre les economies reproductives de la memòria

12 h - Taula rodona - Plaça Comercial - Espai Cúpula - Dinamitzat per l'antropòloga Yayo Herrero, la historiadora Isabel Segura i Daybelin Juarez, de l'Associació Mujeres Migrantes Diversas.

Cinema Memòria Viva, sessió contínua

De 12 h a 19:30 h - Sala Moragues del Born CCM

Programació continuada de projeccions de vídeo amb treballs provinents del Pla de Barris de l'Ajuntament de Barcelona, la cooperativa Drac Màgic, el projecte de televisió comunitària La Veïnal i la plataforma d'audiovisual experimental Arxiu d'HAMACA.

Costums en comú. La història com a eina política

19:10 h - Conversa - Plaça Comercial (davant Born CCM) - Espai Cúpula

Conversa amb Julio Martínez Cava entorn el llibre *Costums en comú* d'E.P. Thompson. Modera Rubén Martínez. El treball d'historiadors com E.P. Thompson ens descobreix el llaç indissociable entre cultura popular i transformació social, destacant els elements democratitzadors en les formes de vida quotidiana de les classes populars. Abans del segle XIX, el poble controlava tavernes i fires, acumulava aprenentatges dels oficis i sabers ancestrals, practicava sancions i intercanvis i ideava formes de rebel·lió. Una cultura plebea sobre la qual van créixer les institucions obreres.

Conferència cantada sobre la història cultural del flamenc, amb Rafael Perona

19:50 h - Plaça Comercial (davant Born CCM) - Espai Cúpula - Dinamitzat per Rafael Perona, president del Centre Cultural Gitano de la Mina

Conversa cantada sobre la història cultural del flamenc.

Verbena memorable: cantem i ballem per no oblidar!

A partir de les 20 h i fins les 23h - Concert - Plaça Comercial (davant Born CCM) - Amb els músics Rumba Nois i Pep Botifarra.

Un espai de trobada de les diverses maneres de celebrar i relatar en comunitat, a partir de les músiques que conviuen a la ciutat de Barcelona. Ballarem i les celebrarem juntes la *juerga* del carrer de la Cera amb els concerts de Rumba Nois i Pep Botifarra. Fi de festa amb músics de les diferents comunitats musicals que conviuen a Barcelona.